

ДИЛЕМИ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ЄТИКИ В СУЧАСНИХ МЕДІА

Ніколаєнко В.Ю.

добувач вищої освіти

навчально-наукового інституту менеджменту і маркетингу

Харківський національний університет імені Семена Кузнеця, Україна

Науковий керівник: Афанасьєва Олена Миколаївна

старший викладач кафедри

«Бізнес-журналістики і цифрових медіа»

Харківський національний університет імені Семена Кузнеця, Україна

З розвитком сучасних медіа і зростаючою кількістю платформ для поширення інформації журналісти стикаються з новими викликами, пов'язаними з дотриманням етичних норм. Питання журналістської етики стало актуальнішим, ніж будь-коли, оскільки технологічний прогрес та можливість миттєвого поширення інформації часто створюють дилеми, коли журналіст має вибирати між особистими моральними принципами, професійними нормами та тиском суспільства. Особливо гостро це питання постає в ситуаціях, коли інформація, яку журналіст має висвітлити, несе потенційний конфлікт інтересів або може завдати шкоди окремим особам чи спільноті. Етичні дилеми в журналістиці не є новим явищем. Проблема етичних стандартів та моральної відповідальності була предметом досліджень багатьох науковців. Зокрема, Д. Сендул (2015) наголошує на важливості балансу між свободою слова і зобов'язанням перед суспільством. Також важливий вклад в це дослідження зробили такі науковці, як А. Вільямс (2018), які досліджували проблеми конфіденційності та прав людини в медіа. Проте, цифрові платформи та нові медіа внесли додатковий вимір у ці дослідження, який потребує подальшого аналізу, зокрема з точки зору швидкості поширення інформації та її контролю.

Метою цієї статті є аналіз ключових етичних дилем, з якими стикаються журналісти в сучасному медіа-середовищі, а також дослідження моральної

відповідальності журналістів перед суспільством у світлі нових технологічних викликів. Однією з найгостріших дилем для журналістів є вибір між правдою та створенням сенсації. Інколи журналісти змушені обирати між тим, щоб висвітлити повну картину подій, що може не мати значного емоційного впливу на аудиторію, або ж використати відомості, які лише частково правдиві, проте викликають більше інтересу у споживачів інформації. Проблема поглиблюється в умовах тиску з боку медіа-власників або суспільства, яке все більше тяжіє до інформаційних «бомб». Інша важлива етична дилема стосується конфіденційності особистого життя людини. Наприклад, якщо журналіст має інформацію про особисті справи відомої особи, чи має він право її публікувати? Висвітлення цієї інформації може бути корисним для суспільства, але при цьому порушуються права приватності людини. Сучасні етичні кодекси журналістів надають чіткі рекомендації, однак кожна ситуація вимагає окремого підходу.

Часто журналісти стикаються з політичним тиском або впливом бізнесу. Реклама, фінансування видань політичними партіями чи великими корпораціями може впливати на зміст журналістських матеріалів. У таких випадках журналіст стоїть перед вибором: слідувати редакційній політиці та отримати підтримку або втратити фінансову підтримку, але залишитися незалежним. З поширенням соціальних мереж виникла нова форма журналістики — швидка, доступна і часто не перевірена. Соціальні мережі дозволяють миттєво ділитися інформацією, проте вони також створюють ризик поширення фейкових новин. Журналісти змушені шукати баланс між швидкістю публікації новин і їх точністю, що також створює дилеми.

Дилеми журналістської етики є невід'ємною частиною професії, особливо в умовах швидко змінюваного інформаційного середовища. Основним викликом для сучасного журналіста є здатність приймати правильні рішення в умовах конфлікту між суспільними інтересами та особистими чи професійними переконаннями. У сучасному медійному просторі важливо зберігати баланс між свободою слова та відповідальністю за інформацію, яку поширює журналіст. Подальші дослідження можуть допомогти розробити конкретні рекомендації для журналістів, які працюють в умовах швидко розвиваючихся цифрових медіа.

У майбутньому доцільно дослідити, яким чином технологічний розвиток, зокрема штучний інтелект, впливатиме на прийняття етичних рішень у журналістиці, а також вивчити вплив економічних чинників на моральні дилеми. Етичні дилеми в журналістиці залишаються актуальною та складною проблемою, яка загострюється у світлі сучасних технологічних змін. Журналісти опиняються перед вибором між професійними стандартами, суспільними інтересами та тиском з боку бізнесу, політики або аудиторії. Використання нових медіа і цифрових платформ, хоч і відкриває нові можливості, одночасно створює додаткові виклики у забезпеченні достовірності та етичності інформації.

Щоб подолати ці виклики, важливо вдосконалювати етичні кодекси, підвищувати медіаграмотність як журналістів, так і аудиторії, а також розробляти практичні інструменти для вирішення складних ситуацій. У майбутньому вплив штучного інтелекту та інших технологій на журналістику вимагатиме ще більш глибокого аналізу та адаптації етичних принципів. Збереження балансу між свободою слова та відповідальністю має залишатися основним орієнтиром для кожного, хто працює у сфері медіа.

Література

1. Сендул Д. Етичні виклики сучасної журналістики. — Київ: Видавництво «Наука», 2015. — С. 15-25.
2. Вільямс А. Свобода слова і відповідальність: етичні питання журналістики. — Львів: Публікації «Медіа і суспільство», 2018. — С. 58-65.
3. Гнатюк М.В. Медіа в епоху цифрових технологій: виклики та перспективи. — Харків: Видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. — С. 34-47.
4. Павлюк І. Моральні дилеми журналіста: вибір між свободою і цензурою. — Київ: Видавництво «Логос», 2019. — С. 123-135.

